МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнец
27 серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Ступінь бакалавра

Спеціальність: Початкова освіта

Освітньо-професійна програма

Миколаїв – 2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Паршук Світлана Миколаївна, доцент кафедри початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол від « 27 » серпня 2020 року №1

Завідувач кафедри початкової освіти _____ (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету дошкільної та початкової освіти

Протокол від «27 » серпня 2020 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____ (Степанова Т. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «27»серпня 2020 року № 11
Голова навчально-методичної комісії університету_____(Кузнецова О. А.)

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою навчання» складена Паршук С. М. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня бакалавра спеціальності 013 Початкова освіта.

Предметом є процес оволодіння студентами знаннями з образотворчого мистецтва для здобувачів початкової освіти в Україні; організація вчителем художньо-зображувальної діяльності здобувачів.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, дитяча психологія, українська література, мистецтвознавство, фахові методики початкової освіти.

Ключові слова: Образотворча діяльність, мистецтво.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою навчання» складена Паршук С. М. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня бакалавра спеціальності 013 Початкова освіта.

Предметом є процес оволодіння студентами знаннями з образотворчого мистецтва для здобувачів початкової освіти в Україні; організація вчителем художньо-зображувальної діяльності здобувачів.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, дитяча психологія, українська література, мистецтвознавство, фахові методики початкової освіти.

.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета – оволодіти сучасними методами організації образотворчої діяльності в початковій школі.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є*:*

– ознайомлення з основними видами і жанрами образотворчої діяльності, засобами їх художньої виразності;

– вивчення питань розвитку історії світового та українського образотворчого мистецтва;

– набуття знань про форми методичної роботи з розділу «Образотворче мистецтво»;

– розвиток умінь виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей молодшого шкільного віку, аналізувати дитячі образотворчі роботи;

– удосконалення художньо-зображувальних умінь спеціалістів в галузі малюнка, живопису, декоративних розписів, скульптури, аплікації, конструювання;

– навчити виготовляти різноманітні наочно-методичні посібники для дітей, складати розробки уроків з різних видів образотворчої діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної прогрми студент оволодіває такими *компетентностями*:

І. Загальнопредметні:

ЗК 1

ІІ. Фахові:

ФК 3

ФК 5

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Соціально-естетична сутність образотворчого мистецтва.

Тема 1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.

Предмет і завдання курсу. Форми та методи засвоєння навчальної дисципліни. Мистецтво як форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя в художній творчості, яка візуально відображає довкілля на площині чи в просторі. Статичність образів образотворчого мистецтва. Функції мистецтва в суспільстві. Естетична і гедоністична функції – унікальна прерогатива мистецтва. Дублюючі функції: пізнавальна, виховна, освітня, інформаційна, комунікативна, соціально-перетворююча, компенсаторна, прогностична, медична, сугестивна.

Тема 2. Види, форми та жанри образотворчого мистецтва.

Мистецтво, його види (література, архітектура, скульптура, живопис, графіка, декоративне мистецтво). Художній образ у мистецтві.

Живопис – монументальний, станковий, декоративний. Жанри живопису: історичний, побутовий, портрет, пейзаж, натюрморт, анімалістичний, казково-билинний, релігійно-

міфологічний. Графіка – види: станкова, книжкова та журнально-газетна, плакатна, художньо-виробнича або прикладна. Скульптура, її різновиди – кругла, яка використовує виразні можливості здалеку розглядати її силует (статуя, бюст, композиційна група), рельєф, (барельєф, горельєф, контррельєф). Архітектура, зодчество – мистецтво проектувати та будувати споруди, які необхідні для життя і діяльності людини. Основні типи архітектурних споруд: житлові будинки: адміністративні та громадські будівлі (театри, музеї, навчальні заклади, стадіони), інженерно-технічні споруди (мости, телевізійні башти, греблі тощо).Особливості архітектури дошкільних закладів**.**

Тема 3. Народне та декоративно-прикладне мистецтво. Дизайн. Види дизайну.

Декоративно-прикладне мистецтво – вид мистецтва, що обслуговує побутові й одночасно задовольняє естетичні потреби людини, привносить красу в життя. Декоративність – форма відображення змісту і художньої образності, надання краси і цільності творам декоративно-прикладного мистецтва. Головні вимоги до творів декоративно-прикладного мистецтва. Провідні напрямки розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва та види. Класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва.

Кредит 2. Віхи розвитку образотворчого мистецтва. Становлення методики ОТМ.

Тема 4. Віхи розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва.

Мистецтво стародавнього світу: Єгипту, Греції, Риму, його видові, жанрові та зображувальні особливості.

Мистецтво Середньовіччя. Поєднання різних видів образотворчих мистецтв під егідою Середньовічних храмів, релігійний зміст і символізм.

Мистецтво епохи Відродження. Реалістичні і гуманістичні тенденції в мистецтві Відродження. Видатні майстри епохи: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело, Тиціан. Мистецтво XIX-XX століть.

Тема 5. Українське образотворче мистецтво княжої доби та XVI-XVII століть.

Початки українського мистецтва. Мистецтво Києва та Чернігова. Видатні пам'ятки мистецтва цього періоду.

Галицьке-волинське мистецтво. Бароко, рококо і класицизм України. Розвиток творчості художників на національній основі: С. Васильківський, К. Устинович, І. Труш, М. Бойчук, О. Кульчицька.. Перші мистецькі виставки в Україні. Українське образотворче мистецтво на початку XX століття та в період національного Відродження (1917-1933 рр.)

Тема 6. Становлення методики образотворчою діяльністю дітей як науки. Види образотворчої діяльності.

Дослідження психологічних закономірностей дитячої образотворчої діяльності в працях Б. Теплова, Л. Виготського, Є. Ігнатьєва, В. Мухіної, М. Подд'якова та ін. Теоретична спадщина видатних дослідників у галузі методики навчання дітей образотворчої діяльності: Є. Фльоріна, Н. Сакуліна, З. Ліштван, Т. Комарова, Н. Халезова та ін. Розробка змісту навчання дітей дошкільного віку образотворчої діяльності в чинних програмах.

Тема 7. Розвиток здібностей до образотворчої діяльності в молодшому шкільному віці. Здібності і задатки. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку здібностей. Структура образотворчих здібностей. Психолого-педагогічні дослідження проблеми розвитку образотворчих здібностей. Роль навчання в розвитку здібностей. Оволодіння дітьми дошкільного віку основами художньої творчості. Напрямки вивчення творчого процесу. Природа і типологічні особливості дитячої творчості. Логічна послідовність вирішення завдань цього процесу у професіональній та дитячій діяльності. Об’єктивні та суб’єктивні умови оволодіння дитиною творчим процесом. Показники готовності дитини до творчої діяльності.

Кредит 3. Методика навчання образотворчої діяльності.

Тема 8. Методика керівництва різними видами образотворчої діяльності.

Методи і прийоми педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей (наочні, словесні, практичні). Система загальнодидактичних методів за класифікацією І. Лернера: інформаційно-рецептивні, репродуктивні, евристичні.

Тема 9. Малювання – основний вид образотворчої діяльності. Види малювання.

Малювання – основний вид образотворчої діяльності дітей, його особливості. Види малювання. Методика навчання малювання.

Тема 10. Конструювання – як вид образотворчого мистецтва дітей дошкільного віку. Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. Значення конструювання для всебічного розвитку: спостережливості, просторових уявлень, знань властивостей просторових фігур, деталей конструкторів, величин, напрямків, формування кмітливості, розвиток мислення, технічних інтересів.

3. Рекомендована література

Базова

1. Артемова Л. В. Модель ступеневої підготовки фахівця початкової освіти у вищих навчальних закладах / Л. В. Артемова, Ю. М. Косенко. // Психолого-педагогічні проблеми підготовки вчительських кадрів в умовах трансформації суспільства. Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції до 80-ї і річниці НАУ ім. М. П. Драгоманова. Випуск 1. – Л.: 200. – С. 84– 86.
2. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.М. Кардашов. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296с.
3. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей: навчальний посібник / В.П.Котляр. – Донецьк : вид-во «Ноулідж» (Донецьке відділення), 2010. – 223с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструирования / Ред. Комаровой Т. С. – М.: Просвещение, 1986. – 326 с.
5. Косминская В.В. Основы изобразительного искусства и методика руководства изобразительной деятельностью детей / Н. Б. Халезова, В. В. Косминская. – М.: Просвещение, 1986. – 298с.
6. Косминская В. В. Теория и методика изобразительной деятельности в детском саду / В. В. Косминская, В. И. Васильева. – М.: Просвещение, 1985. – 335с.
7. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С. Д. Максименко. – К.: 1990. – 239с.
8. Перспективы развития системы непрерывного образования / Под.ред. Гершунского Б. С. – М.: Педагогика, 1990. – 224 с.
9. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень: навчальний посібник ПАУ ім. М.П. Драгоманова / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К.: 1998. – 173с.
10. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. – К.: 1998. – 273с.

Допоміжна

1. Декоративно-прикладне мистецтво [Текст] / Е. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Е. Станкевич. – Львів : Світ, 1992. – 272 с.
2. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навч. посіб. / Н. І. Луцан. – К. : Вид. Дім «Слово», 2009. – 172 с.
3. Скиданова Л. Я. Декоративне малювання та аплікація в дитячому садку [Текст] : Л. Я. Скиданова, Л. І. Сірченко. – К. : Рад. школа, 1976. – 64 с.
4. Підкурганна Г. О. Сучасні підходи до художнього розвитку дітей дошкільного віку // Науковий вісник ПДУ ім. К. Д. Ушинського. – Одеса: ПДУ ім. К. Д. Ушинського, 2000. – С. 40-47.
5. Сакулина Н. П. Народное декоративное искусство в воспитательной работе // Изв. А.ПН РСРСФ. – вип. 11. – М., 1947. – 125 с.
6. Сухорукова Г. В. Українські витинанки / за ред. Г. В. Сухорукова, О. В. Ступак. – К: Грайлик, 1995. – 78 с.

Інформаційні ресурси

1. http://konserg.ucoz.ua/load/40
2. http://konserg.ucoz.ua/load/27
3. http://www.ognb.odessa.ua/
4. http://www.nbuv.gov.ua/

5. http://lib-gw.univ.kiev.ua/
6. http://www.youtube.com/watch?v=5Jp09YifvYE
7. http://www.youtube.com/watch?v=bw6UZzyoPbg
8. http://www.youtube.com/watch?v=7wUYHswqF2Y

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Контрольна робота, усне опитування, творчі роботи, наукові статті; перевірка конспектування лекцій, першоджерел, виконання індивідуальних завдань та самостійних робіт, захист проектів, колоквіум.